

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

3. Lockhart E. The Boyfriend List [Електронний ресурс] / E. Lockhart. – 2005 – Режим доступу : <http://booksonline.com.ua/view.php?book=144651>
4. Lockhart E. We Were Liars [Електронний ресурс] / E. Lockhart. – 2014 – Режим доступу : <https://www.superbooks4u.com/mystery/u5974.html>
5. Жулавська О. О., Кіріченко Ю. Г. Сленг або сучасна розмовна англійська мова [Текст] / Ю. Г. Кіріченко, О. О. Жулавська // Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, м. Суми, 19–20 квітня 2013 р. / Відп. за вип. В. В. Опанасюк. – Суми : СумДУ, 2013. – Ч.1. – С. 34–35.

Олександра Герус,

студентка Сумського державного університету

Світлана Баранова,

к. філол. н., доцент кафедри германської філології

Сумського державного університету

ЕВФЕМІЗАЦІЯ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА ПРИКЛАДІ ПРОМОВ ДОНАЛЬДА ТРАМПА)

Актуальність теми. В умовах глобалізації ХХІ століття значно зріс інтерес до вивчення питань світової політики, адже ця галузь без перебільшення є надважливою у нашому житті, оскільки допомагає врегулювати суспільство, організувати успішну діяльність усіх його структур, запобігти конфліктів та міжусобиць у межах держави та встановити дипломатичні відносини з іншими країнами. На урядових обговореннях, інтерв'ю, парламентських дебатах успішні оратори прагнуть переконати суспільство у правильності власних дій, нав'язати свої погляди, тому знання основ комунікації та мовних засобів, які допомагають зробити промову ефективнішою – головна зброя політичних діячів.

Грамотне використання стилістичних засобів англійської мови забезпечує політикам Сполучених Штатів Америки можливість вливати на свідомість американців та дещо змінювати стереотипи, усталені демократичні погляди, роль країни на міжнародній арені. Серед таких засобів на передній план виходять евфемізми, оскільки ці тропи вуалюють сувору реальність, маскують дійсність, уникають образливої дискримінації та прикрашають політичну промову. Розпізнавання евфемізмів у тексті промов допоможе збагнути наміри політика у ході його впливу на масову аудиторію та розкрити його справжні наміри.

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що проблема евфемізації лексики цікавила багатьох українських, російських та іноземних дослідників, серед яких *Т. ван Дейк, В. Великорода, О. Гамрмаш, П. Чілтон, С. Баранова, О. Жаріна, Н. Босчаєва, Д. Джонсон, Р. Джонсон та інші*. Аналізу англійського політичного дискурсу присвячені роботи *Х. Роусона, П. Чілтона, Н. Таценко, Б. МакНейра, Д. Донця, Р. Водак, І. Гальперіна, В. Карабана, К. Аллана* та інших лінгвістів. Більшість із перелічених вчених надавали перевагу теоретичному опису класифікації евфемізмів, їх ролі у політичному житті, евфемізації у промовах колишніх президентів США Дж. Буша та Б. Обами. Проте сучасна політична комунікація Америки – нестійке явище, що схильне до розвитку та кардинальних змін. Тому доцільніше розглядати промови Дональда Трампа – чинного головнокомандувача Сполучених Штатів та одного із найвпливовіших лідерів XXI століття – на предмет виявлення евфемізмів.

Метою розвідки є дослідження ролі евфемізації у сучасному політичному дискурсі США та її функціональні особливості у промовах Д. Трампа. Задля реалізації мети поставлено наступні завдання: дослідити погляди вчених на тлумачення явища політичного дискурсу в системі інших його різновидів; вивчити явище евфемізації у політичному дискурсі та надати характеристику її основних функцій; проаналізувати промови сучасних політиків США на предмет виявлення в функціональних особливостей евфемізмів; прослідкувати ефективність евфемізмів у промовах президента Д. Трампа та описати мотиви їх вживання.

Задля реалізації мети поставлено наступні **завдання**: дослідити погляди вчених на тлумачення явища політичного дискурсу в системі інших його різновидів; вивчити явище евфемізації у політичному дискурсі та надати характеристику її основних функцій; проаналізувати промови сучасних політиків США на предмет виявлення в функціональних особливостей евфемізмів; прослідкувати ефективність евфемізмів у промовах президента Д. Трампа та описати мотиви їх вживання. **Об'єкт** дослідження – сучасний політичний дискурс США. **Предмет** – функціональні особливості явища евфемізації у промовах чинного президента США. У ході виконання завдань ми скористалися наступними **методами** та прийомами дослідження теоретичного та емпіричного матеріалу: описовим, аналізу (у т.ч. лінгвістичного та стилістичного), синтезу та узагальнення даних, а також методом словникової дефініції та історично-порівняльним методом.

Основні результати дослідження. Евфемізація – поширене явище сучасного політичного дискурсу. Після детального аналізу наукової літератури ми встановили, що головними мотивами вживання евфемізмів у політичній сфері є намагання приховати негативну дійсність шляхом використання влучних мовних засобів. Політичний дискурс Америки є одним із найтипівіших полікультурних просторів для функціонування евфемізмів, адже США – одна із найбільших країн світу – є лідером не лише за економічними показниками, але й за кількістю національних меншин та іммігрантів. Саме тому в усі часи перед урядом гостро поставало питання імплементації політкоректності (political correctness) задля подолання міжетнічних конфліктів, образ, непорозумінь, дискримінації населення відносно віку, фізичних вад, гендерної нерівності, соціального статусу, релігійних переконань тощо.

Дослідниця Марісоль дель-Тесо-Кравіотто у своєму огляді приводить думку американських лінгвістів Кейс Аллан і Кейт Берридж, які влучно зазначають, що евфемізми – це вирази, які використовуються як альтернатива некоректним з метою уникнути можливої втрати обличчя: або мовця, або аудиторії, або якоїсь третьої сторони [2]. Дослідниця англomовного дискурсу

Н. Таценко дослідила, що в основному підходи науковців до визначення терміну «евфемізм» (грец. *εὐφημισμός* від *εὐφημος* – добре мовлення) різняться, проте усі погляди об'єднує розуміння цього явища як альтернативного непрямого найменування жахливого, недоречного, ганебного, підозрілого й небажаного, що використовується для приховування правди та ефекту пом'якшення, унаслідок чого виступає однією із суттєвих умов успішної комунікації [3]. До політичних евфемізмів деякі лінгвісти відносять засоби, які допомагають зображати соціальні погляди носіїв мови, їх стратегії, наміри тощо. Однією із найбільш розповсюджених класифікацій евфемізмів вважається поділ В. Великородої, на якій спирається львівська дослідниця І. Грогодза [1]. Вона виокремлює елевативну (*elevate* – підносити, піднімати), конспіративну (*conspire* – приховувати, конспірувати), дистортивну (*distort* – спотворювати, викривляти) вуалітивну (*veil* – вуалювати, приховувати), кооперувальну (*cooperate* – взаємодіяти, співпрацювати) та превентивну (*prevent* – запобігати, уникати) функції.

Аналіз промов Д. Трампа та свідчить про те, що один евфемізм може виконувати лише одну або й декілька функцій одночасно. Під час інавгурації 2017 року у Вашингтоні Трамп проголосив свою промову, у якій знаходимо майстерно приховані евфемізми. Наприклад, у реченні [4] “*This American carnage stops right here and stops right now...*” політичний діяч під словом “*carnage*” (кривава бійка; бійка) підсвідомо має на увазі “*massacre*” (масове вбивство) або ж “*murders*” (вбивства), що неприпустимі для вжитку у політичній комунікації. Спікер використовує вуалітивну та кооперувальну функції евфемізмів. Інша промова засвідчує факт заміни образливих «расистських» найменувань: [4] “*A review by the U.S. Senate Immigration Subcommittee has identified **foreign-born individuals** charged with terrorism or terrorism- related offenses...*” За допомогою евфемізму “*foreign-born individual*” – людина народжена за кордоном; іноземець (замість *immigrant* – іммігрант) політичний лідер намагається бути толерантним до представників усіх рас, що населяють США, застосовуючи кооперувальну функцію. Відразу після перемоги у виборах 2016 року Трамп проголосив першу

промову, в якій зазначав: [4] «*We love the Second Amendment folks. Nobody loves it more than us, so just remember that...*» Спікер згадує Другу поправку до Конституції США і знаменує озброєних людей (“*rifle people*”) як “*the Second Amendment folks*” (люди Другої поправки). Як відомо, зазначений закон передбачає вільне носіння зброї задля безпеки американців. Цей евфемізм виконує превентивну функцію і замінює небажане згадування зброї та воєнних дій у дискурсі задля дотримання політкоректності.

Та чи завжди чинний президент намагається прикрити дійсність лексичними засобами, чи епоха політичної коректності Америки завершилась? На відміну від своїх попередників, сорок п’ятий президент Сполучених Штатів вдається до надмірної прямолінійності у мові: [4] “*We have a situation where we have our inner cities, African-Americans, Hispanics are living in hell because it's so dangerous...*”. Цитата свідчить про навмисне використання некоректних лексичних позначень різних рас – тобто дисфемізму “*Hispanics*”, у той час як у межах політкоректності необхідно вживати термін “*Latino*” (латиноамериканці). Трампа можна охарактеризувати як головнокомандувача США, який особливо вирізняється з-поміж усіх колишніх президентів, оскільки він надає перевагу «неприкритим» фактам дійсності, не ховає поглядів стосовно іммігрантів, використовуючи у промовах іноді навіть і вульгаризми без вуалювання дипломатичними евфемізмами. Недарма його політику інколи називають “*zero tolerance*” (політика нульової толерантності),

Висновки. У публічних виступах Д. Трампа прослідковується вживання незначної кількості евфемізмів, а серед основних мотивів їх вживання – прагнення уникати конфліктних ситуацій, що стосуються расової, соціальної нерівності у суспільстві, завуалювати негативні явища. У той же час спічрайтерам президента притаманне використання слів без пом’якшення дійсності, що навіть призвело до виникнення нового поняття «трампізмів» – специфічних стилістичних лексичних одиниць, до яких звертається Дональд Трамп під час проголошення промов. З приходом нового президента кількість вживання евфемізмів дещо зменшилась, що, ймовірно свідчить про завершення

Трампом ери політичної коректності у сучасному політичному дискурсі Америки.

Список використаних джерел:

1. Грогодза І. Ю. Функції евфемізмів у сучасному політичному дискурсі (на прикладі політичних промов Барака Обама) / І. Ю. Грогодза // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2013. – № 14(3). – С. 27–33.

2. Battistella, Edwin & Allan, Keith & Burrige, Kate. Euphemism & Dysphemism : Language Used as Shield and Weapon. Language [Electronic resource] / Language, 2008. – 406 р. – Access mode : http://en.wikipedia.org/wiki/Prague_school.https://www.researchgate.net/publication/270150454_Euphemism_Dysphemism_Language_Used_as_Shield_and_Weapon (21.01.2019).

3. Таценко Н. В. Семантичні та прагматичні аспекти евфемії в англomовному політичному дискурсі [Електронний ресурс] / Н. В. Таценко // Учёные записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Филология. Социальные коммуникации. – 2013. – Том 26 (65). № 1. – С. 164–168. – Режим доступу : http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/33476/3/Tatsenko_political_discourse.pdf (27.01.2019).

4. Remarks by President Trump [Electronic resource] / Donald Trump – Access mode : <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/> (27.01.2019).